

การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด

Financial Statements Analysis and Operational Performance of The State Railway

Workers' Union Saving and Credit Cooperative of Thailand Limited

โศภชา นิลพัฒน์

สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Sopashar Nillapat

E-mail: Sopashar.por@gmail.com

Faculty of Business Administration Program in Finance and Banking, Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน CAMELS Analysis ในการวิเคราะห์ 6 มิติ ได้แก่ 1) ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง 2) คุณภาพสินทรัพย์ 3) ขีดความสามารถในการบริหาร 4) การทำกำไร 5) สภาพคล่อง 6) ผลกระทบต่อธุรกิจโดยศึกษาข้อมูลจากการเงิน ปี พ.ศ. 2560-2564 และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ (Peer Group) ระดับสหกรณ์ขนาดใหญ่ๆ กลุ่มตัวอย่าง คือ สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด

ผลการวิจัยพบว่า มิติที่ 1) ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง สหกรณ์ฯ มีอัตราการเติบโตของทุน อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ อัตราการเติบโตของหนี้ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และอัตราหนี้สินต่อทุนต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่งผลให้ สหกรณ์ฯ มีความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี เจ้าหนี้มีความเสี่ยงต่ำ สหกรณ์มีความมั่นคงสูง ซึ่งแหล่งเงินทุนของสหกรณ์เป็นทุนภายในทั้งหมด ประกอบด้วยทุนร้อยละ 78.92 และหนี้สินร้อยละ 21.08 มิติที่ 2) คุณภาพสินทรัพย์ สหกรณ์ฯ มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และอัตราการหมุนของสินทรัพย์เท่ากับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่งผลให้การบริหารสินทรัพย์ของสหกรณ์ฯ อยู่ในเกณฑ์ดี สินทรัพย์ถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการลงทุนในสินทรัพย์ มิติที่ 3) ขีดความสามารถในการบริหาร สหกรณ์ฯ มีความสามารถในการบริหารจัดการอยู่ในเกณฑ์ดี โดยอัตราการเติบโตของธุรกิจสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ประกอบด้วยธุรกิจสินเชื่อและเงินรับฝาก มิติที่ 4) การทำกำไร สหกรณ์ฯ มีอัตราการเติบโตของทุนสำรอง อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น อัตราการเติบโตของกำไร และอัตรากำไรสุทธิ สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และมีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน

ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แสดงถึงการบริหารค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สหกรณ์ฯ จึงมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ เมื่อพิจารณา อัตราเฉลี่ยต่อสมาชิก สหกรณ์ฯ มีหนี้สินต่อสมาชิกสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่มีกำไร ต่อสมาชิก และเงินออมต่อสมาชิกสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นเงินออมสามารถ คุ้มครองหนี้สินของสมาชิกได้ มิติที่ 5) สภาพคล่อง สหกรณ์ฯ มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราลูกหนี้ ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นสหกรณ์ฯ จึงมีสภาพคล่อง ทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ มิติที่ 6) ผลกระทบต่อธุรกิจสหกรณ์ฯ ได้แก่ ไขระเบียบว่าด้วย การให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ โดยปรับเพิ่มเงินสุทธิคงเหลือให้เป็นไปตามอัตรา เงินเดือน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่จะใช้ในอนาคต จึงส่งผลกระทบต่อธุรกิจสหกรณ์ฯ ให้มีแนวโน้ม ลดลง ดังนี้ ธุรกิจสินเชื่อ ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ และกำไรสูงชัด

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน, ทฤษฎี CAMELS Analysis

ABSTRACT

The purpose of Financial Statements analysis and operational performance of The State Railway Workers' Union Saving and Credit Cooperative of Thailand Limited (SRUSCT) are to examine its 6 dimensions operational performance by using the CAMELS analysis such as 1) Capital Strength 2) Asset Quality 3) Management Ability 4) Earning Sufficiency 5) Liquidity 6) Sensitivity. The State Railway Workers' Union Saving and Credit Cooperative of Thailand's financial statement during year 2017-2021 was used for data analysis and compared with large scale of Peer Group by average ratio. A sample of this research is The State Railway Workers' Union Saving and Credit Cooperative of Thailand Limited.

The result of the study was found as follows: 1) Capital Strength of the SRUSCT have high business growth also reserve capital ratio, debt to equity and return on capital higher than Peer Group. As the result, Capital Strength is in the good tier, low-risk creditor, and high stability. Most capital is from the internal that consists of equity 78.92% and debt 21.08% 2) Asset Quality shows that return on asset and asset's growth ratio are higher than the average. Moreover, having asset turnover ratio on the average across Peer Group makes SRUSCT asset management is good. The asset is being utilized effectively which align with asset investment. 3) Management Ability, SRUSCT has good capacity management which makes business's growth higher over the Peer Group especially, Credit and Deposit Business. 4) Earning Sufficiency, not only SRUSCT has growth in reserve capital ratio, accumulated capital ratio, profit growth rate and net profit margin higher than Peer Group but also operating expense to earning before operating expense that has lower than an average. According to the effectively of cost management, SRUSCT has higher profitability over the Peer Group. Determining average rate to members, SRUSCT has debt per member higher over than an average but having profit and saving per member higher than Peer Group. Then, saving is able to cover all those member's liability. 5) Liquidity, SRUSCT's current ratio and short-term debt are higher and in better tier than Peer Group.

6) Sensitivity, SRUSCT has regulation related to Loan and Loan Interest amended by increased net balance in accordance with wages rate to agree with upcoming Ministerial Regulations. This reformation will affect SRUSCT e.g., Commercial Credit, Interest Income and Net profit to be decreased.

Keyword: Financial Statement Analysis and Operational Performance, CAMELS Analysis

บทนำ

ในปัจจุบันสภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การประกอบธุรกิจต่าง ๆ มีการแข่งขันสูง โดยเฉพาะสถานบันการเงินรวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ การบริหารการเงินจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงทั้งในและนอกประเทศ เช่น เงินเพื่อ อัตราดอกเบี้ย ะเปลี่ยน ข้อบังคับ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังนั้น การวิเคราะห์ ทางการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ทราบสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์ฐานะการเงินและ ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด โดยใช้ เครื่องมือในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน CAMELS Analysis เพื่อการรายงานและติดตาม ประเมินผลทางการเงิน ประกอบการวางแผนและวางแผนลุทธิ์ในการปรับปรุงควบคุมทางการเงินของ สหกรณ์ให้มีศักยภาพทางการเงินที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงาน รัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด ปี พ.ศ. 2560-2564

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ คือ งบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟ แห่งประเทศไทย จำกัด ประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุน

ตัวแปรตาม คือ การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงาน รัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด โดยใช้ทฤษฎี CAMELS Analysis 6 มิติ ได้แก่ ความเพียงพอของเงินทุน ต่อความเสี่ยง คุณภาพสินทรัพย์ ปัจจัยความสามารถในการบริหาร การทำกำไร สภาพคล่อง และผลกระทบต่อธุรกิจ

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟ แห่งประเทศไทย จำกัด

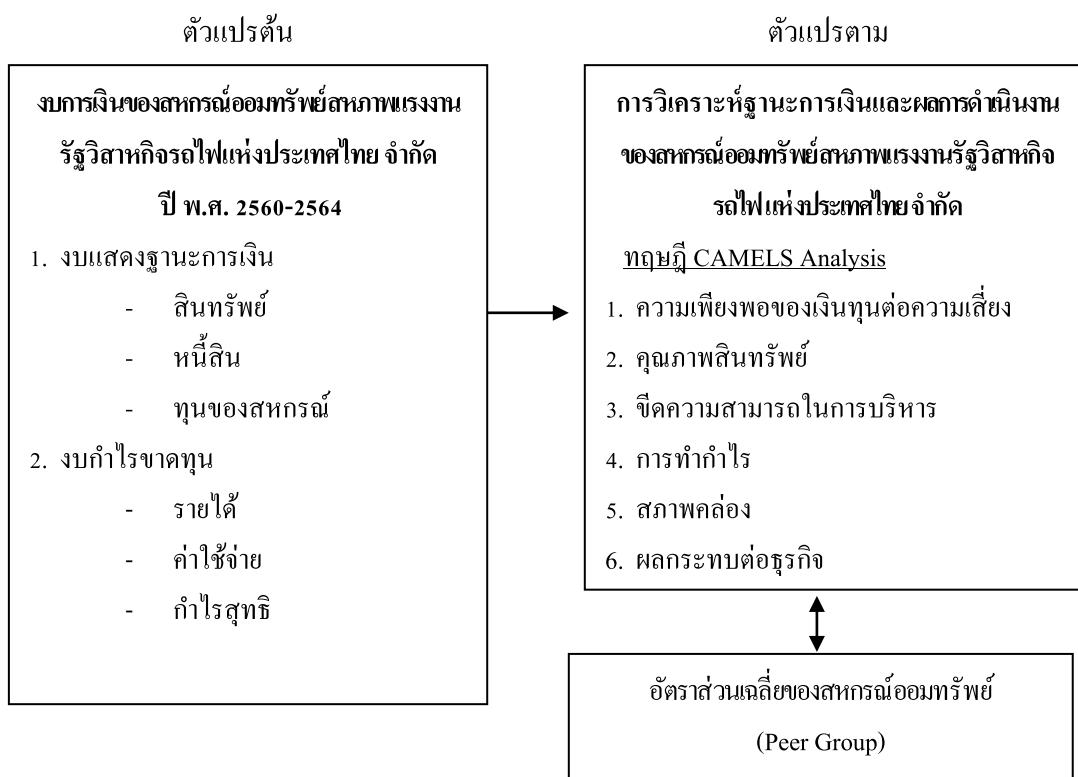
ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2565 เป็นระยะเวลารวมทั้งสิ้น 2 เดือน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- เพื่อทราบผลการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงาน รัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด พร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน ให้ประสบผลสำเร็จ รวมถึงสร้างการดำเนินงานที่เข้มแข็งและมีเสถียรภาพทางการเงินที่มั่นคง
- สามารถนำผลการศึกษามากำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์มารฐานการเงิน CAMELS Analysis

CAMELS เป็นเครื่องมือวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน และได้พัฒนาเป็นเครื่องมือทางการเงิน เพื่อสร้างการเตือนภัยล่วงหน้า โดยอักษรแต่ละตัวของคำ CAMELS จะทำหน้าที่แตกต่างกัน โดยที่ทุกตัว มีความสัมพันธ์กัน และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วยมุมมอง 6 มิติ ได้แก่ ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง คุณภาพสินทรัพย์ ขีดความสามารถในการบริหาร การทำกำไร สภาพคล่อง และผลกระทบต่อธุรกิจ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ : 2548)

ข้อมูลสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด ตั้งอยู่ที่ อาคาร 4 ศูนย์ฝึกอบรมการรถไฟ นิคมรถไฟ กม.11 แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ จดทะเบียนสหกรณ์เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2535 ก่อตั้งโดยผู้นำแรงงานที่ประณานาช่วยเหลือสมาชิกให้พ้นจากความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ณ วันสื้นปี 2564 มีสมาชิก 7,984 คน ซึ่งสมาชิกเป็นกลุ่มอาชีพนักงานรัฐวิสาหกิจ การรถไฟแห่งประเทศไทย โดยธุรกิจหลักของสหกรณ์คือ ธุรกิจสินเชื่อ และเงินรับฝาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิการัตน์ สอนวิสัย(2554) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครุรังนอง จำกัด ปี 2549-2553 เปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์เฉลี่ย (Peer Group) ในระดับขนาดใหญ่มาก โดยใช้คุณวิชี CAMELS Analysis ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณภาพสินทรัพย์ ความสามารถในการบริหาร และสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ ความเพียงพอของเงินทุนต่อกำไรสูงอยู่ในเกณฑ์ดี ความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ โดยสหกรณ์มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิและอัตราการเติบโตของทุนสำรองอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ 2) ในช่วงปี 2549 – 2553 สหกรณ์ฯ มีผลการดำเนินงานมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งสภาพคล่อง ความสามารถในการบริหาร ส่วนความเพียงพอของเงินทุนต่อกำไรสูง ความสามารถในการทำกำไรและคุณภาพสินทรัพย์ มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ ส่วนผลกระทบต่อธุรกิจมีปัจจัยเดี่ยงทางด้านคู่แข่ง อัตราดอกเบี้ย และระเบียบที่เกี่ยวข้องทำให้มีผลกระทบรุนแรง

กรณ์ชนก บุรณะเรข (2554) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของร้านสหกรณ์วิทยาลัยอาชีวศึกษากลางเชิงเทรา จำกัด ปี 2552-2554 โดยใช้แนวคิดคุณวิชี Camels Analysis เปรียบเทียบกับอัตราส่วนของสหกรณ์ร้านค้าเฉลี่ย (Peer Group) ระดับขนาดใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ในปี 2554 อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนี้ มิติที่ 1) ความเพียงพอของเงินทุนต่อกำไรสูง มิติที่ 2) คุณภาพสินทรัพย์ มิติที่ 3) ความสามารถในการบริหาร มิติที่ 4) การทำกำไร มิติที่ 5) สภาพคล่องทางการเงิน และมิติที่ 6) ผลกระทบต่อธุรกิจ มีปัจจัยเดี่ยงจากการค้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น แนวโน้มปี 2552-2554 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานมีแนวโน้มไม่ดี ดังนี้ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อกำไรสูง อัตราการเติบโตของหนี้รีวมาก มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนมีแนวโน้มลดลง มิติที่ 3 ความสามารถในการบริหารมีแนวโน้มลดลง มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร มีแนวโน้มลดลง มิติที่ 5 สภาพคล่องทางการเงินมีแนวโน้มลดลง มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ มีแนวโน้มกำไรมาก

ธีรวัจน์ สุปัญญา (2554) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์กรมการขนส่งทางบก จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ปี 2542-2551 สหกรณ์ฯ มีความเสี่ยงต่อกำไรไม่เพียงพอของเงินทุน เนื่องจากสหกรณ์ฯ มีอัตราการเติบโตของทุนสูง (ร้อยละ 14.56) มีทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากหนี้สิน (0.49 เท่า) ซึ่งสินทรัพย์ของสหกรณ์มีคุณภาพลดลงจากปีก่อน (อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 4.03) แต่สหกรณ์มีปัจจัยความสามารถในการบริหารธุรกิจสูง (อัตรา

การเติบโตของสินทรัพย์ร้อยละ 19.86) แต่ปีด้วยความสามารถในการทำกำไรยังต่ำ (อัตราการเติบโตของกำไรลดลงร้อยละ 0.14) มีสภาพคล่อง (อัตราส่วนทุนหมุนเวียน 1.28 เท่า) และคุณภาพของลูกหนี้สูง (อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ร้อยละ 100.00) สภาพคล่องสูง การประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงของธุรกิจสินเชื่อ พบว่าสหกรณ์มีความเสี่ยงทางการเงิน และด้านการให้สินเชื่อน้อย ความเพียงพอเงินทุนในการดำเนินงาน หากสามารถถอนเงินฝากจำนวนมาก

นัตรชัย สังธรรมพงศา (2557) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยของอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนในจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2555 จำนวน 34 แห่ง โดยใช้ CAMELS Analysis ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัย ด้วยวิธี Principal Component Analysis (PCA) และหมุนปัจจัยด้วยวิธี Varimax ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินมีค่าที่ดีกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนทั่วประเทศ ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยทางการเงินจำนวน 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผลตอบแทนความแปรปรวนของอัตราส่วนทางการเงินได้ 24.233% 2) ปัจจัยด้านสมาชิก ความแปรปรวนของอัตราส่วนทางการเงินได้ 16.544% 3) ปัจจัยด้านการเติบโต ความแปรปรวนของอัตราส่วนทางการเงินได้ 13.666% 4) ปัจจัยด้านทุน ความแปรปรวนของอัตราส่วนทางการเงินได้ 10.848% 5) ปัจจัยด้านรายได้ของสหกรณ์ ความแปรปรวนของอัตราส่วนทางการเงินได้ 8.746%

รงกร สุภจิณต์ (2559) ศึกษาเรื่อง แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำกัด ปี 2552-2556 เพื่อศึกษาการใช้ CAMELS Analysis เปรียบเทียบกับอัตราส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่ม (Peer Group) ระดับขนาดใหญ่มาก ผลการศึกษาพบว่า ความพอเพียงของเงินทุนต่อความเสี่ยง คุณภาพของสินทรัพย์ ความสามารถในการบริหารจัดการ ความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนสภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ นอกจากนี้ผลกระบวนการต่อธุรกิจพบว่า สหกรณ์มีความเสี่ยง ดังนี้ 1) คู่แข่งขันทั้งสถาบันการเงินและสหกรณ์อื่น 2) อัตราดอกเบี้ย 3) ด้านกฎหมาย ผลการดำเนินงานมีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งผลตอบแทนต่อส่วนของทุนและผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราการเติบโตของทุน และทุนสำรองต่อสินทรัพย์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนสภาพคล่องทางการเงินมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตามสหกรณ์สามารถบริหารลูกหนี้เงินกู้ยืมให้ชำระหนี้ตามกำหนดอย่างต่อเนื่อง

กลอยใจ ภารวงศ์ (2560) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คณาจักรนนทบุรี จำกัด โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน CAMEL Analysis ปี 2549-2558 จากการศึกษาพบว่า ในด้านความพอเพียงของเงินทุนต่อความเสี่ยง สหกรณ์มีอัตราหนี้สินต่อทุนสูงเนื่องจากเงินทุนของสหกรณ์มาจากเงินกู้ยืมจากชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทยและธนาคาร อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์มีอัตราค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุนของสหกรณ์มีความสามารถในการทำกำไรจากทุนของสหกรณ์ดีกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าเฉลี่ยต่ำ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ปีด้วยความสามารถในการบริหารมีอัตราการเติบโตทางธุรกิจมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ เนื่องจากสหกรณ์มีการรับฝากเงินและให้กู้ยืมแก่สมาชิกที่เพิ่มมากขึ้น ด้านการทำกำไรสหกรณ์มี

ความสามารถในการทำกำไรต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ด้านสภาพคล่อง สหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนึ่งสิบหกเปอร์เซ็นต์ สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมที่สหกรณ์ต้องรับภาระดอกเบี้ยจ่าย ดังนั้นสหกรณ์จึงควรใช้ความระมัดระวังในธุรกิจสินเชื่อที่จะให้แก่สมาชิกด้วย

ณิชาภา เกตุอินทร์ (2563) ศึกษาเรื่อง คุณภาพสินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย จำนวน 34 แห่ง ปี 2560-2562 โดยใช้อัตราส่วน Camels Analysis ในมิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า อัตราการหมุนของสินทรัพย์ และอัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ ส่งผลต่อความสามารถในการใช้สินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ และอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง ส่งผลต่อความสามารถในการให้ผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด จากงบการเงินของสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2560-2564 โดยใช้เครื่องมือทฤษฎี CAMELS Analysis เปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขนาดใหญ่มาก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินโดยใช้ทฤษฎี CAMELS Analysis ในมุมมอง 6 มิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก รายงานกิจการประจำปี และงบการเงิน ปี 2560-2564 ประเมิน ข้อมูลกับ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด ปี พ.ศ. 2560-2564 โดยใช้เครื่องมือ CAMELS Analysis

ตอนที่ 2 ข้อสรุปเกตของผู้ที่วิจัย ในประเด็นปัญหาของอัตราส่วนทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด ปี 2560-2564

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง : C-Capital Strength

โครงสร้างเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด เงินทุนส่วนใหญ่คือ ทุนเรือนหุ้น คิดเป็นร้อยละ 78.92 รองลงมาคือ เงินรับฝากคิดเป็นร้อยละ 20.32 และ หนี้สินอื่น คิดเป็นร้อยละ 0.76 โดยทุนของสหกรณ์ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น และทุนสะสมตาม ข้อบังคับ คิดเป็นร้อยละ 65.11 และ 13.81 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของ สหกรณ์ฯ มีอัตราส่วนเฉลี่ย 0.27 เท่า ซึ่งต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ 0.22 เท่า วิเคราะห์ ได้ว่า สหกรณ์ฯ มีเงินทุนเพียงพอในการชำระหนี้สินระยะยาว อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ พบว่า สหกรณ์ฯ มี อัตราส่วนเฉลี่ย 0.09 เท่า ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ 0.04 เท่า วิเคราะห์ ได้ว่า สหกรณ์ฯ มีความมั่นคงสูง มีทุนสำรองมากพอที่สามารถชดเชยสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ อัตราการ เติบโตของทุนสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ฯ มีอัตราส่วนเฉลี่ย 7.27 เท่า ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ ออมทรัพย์ 6.50 เท่า วิเคราะห์ ได้ว่า สหกรณ์ฯ มีการเติบโตของทุนสูง อัตราการเติบโตของทุนนี้ พบว่า สหกรณ์ฯ มีอัตราส่วนเฉลี่ย 8.02 เท่า ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ 9.12 เท่า วิเคราะห์ ได้ว่า สหกรณ์ฯ มีการเติบโตของหนี้อยู่ในเกณฑ์ดี อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน พบว่า สหกรณ์ฯ มี อัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละ 6.20 ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 0.30 วิเคราะห์ ได้ว่า สหกรณ์ฯ นำทุนไปสร้างรายได้อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้น ด้านความเพียงพอของเงินทุน เน้นแหล่งเงินทุน ภายในสหกรณ์เป็นหลัก มีทุนของสหกรณ์เพียงพอ กับการรับความเสี่ยงต่าง ๆ สามารถรองรับหนี้ได้ด้วย ตัวเอง สร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหนี้ได้ และการนำทุนไปสร้างรายได้ที่เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์ดี กว่า อัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์

มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ : A-Asset Quality

การลงทุนในสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด สินทรัพย์ส่วนใหญ่คือลูกหนี้เงินให้กู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 79.14 รองลงมาคือ เงินสดและรายการเที่ยบท่า เงินสด คิดเป็นร้อยละ 12.35 เงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 8.37 และสินทรัพย์อื่น คิดเป็นร้อยละ 0.14 โดย อัตราการหมุนของสินทรัพย์ เท่ากับ 0.06 รอบต่อปี ซึ่งเท่ากับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ใน ส่วนการนำสินทรัพย์ไปสร้างรายได้และการให้ผลตอบแทนมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.89 ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วน เฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 0.95 วิเคราะห์ ได้ว่า สหกรณ์ฯ นำสินทรัพย์ไปสร้างรายได้และ ให้ ผลตอบแทนอยู่ในเกณฑ์ดี และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์เฉลี่ยร้อยละ 7.40 ซึ่งสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ย ของสหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 7.59 วิเคราะห์ ได้ว่า สหกรณ์ฯ มีการเติบโตของสินทรัพย์อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้น สินทรัพย์ของสหกรณ์ฯ ถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการลงทุนในสินทรัพย์

มิติที่ 3 ปัจจัยความสามารถในการบริหาร : M-Management Ability

โครงสร้างธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด ณ วันสิ้นปี 2564 มีจำนวนสมาชิก 7,984 คน การเติบโตของสมาชิกมีแนวโน้มลดลง การประเมินขนาดสหกรณ์ตามกรรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์กำหนด จัดเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่มาก ซึ่งธุรกิจหลักของสหกรณ์คือ ธุรกิจสินเชื่อและเงินรับฝาก คิดเป็นร้อยละ 87.34 และ 12.66 ตามลำดับ ในด้านการเติบโตของธุรกิจมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการลดลงของธุรกิจสินเชื่อซึ่งเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์ แต่สหกรณ์ฯ สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในด้านการบริหารแผนและการควบคุมภายในของสหกรณ์ ยึดการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด โดยมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน และมีการกำหนดระยะเวลาเบี้ยนการแบ่งส่วนงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ในด้านการจัดทำบัญชีมีเอกสารหลักฐานครบและปิดบัญชีเป็นปัจจุบัน สามารถจัดทำงบการเงินได้ทุกปี รวมทั้งมีการทำแผนและงบประมาณและติดตามประเมินผลทุกปี ซึ่งผลการประเมินชันสูงภาพการควบคุมภายในจากผู้สอบบัญชีอยู่ในระดับดีมาก

มิติที่ 4 การทำกำไร : E-Earning Sufficiency

รายได้ของสหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด ประกอบด้วย ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ยืม ดอกเบี้ยเงินฝากและเงินลงทุน และรายได้อื่น คิดเป็นร้อยละ 90.04, 9.80 และ 0.16 ตามลำดับ และค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ประกอบด้วย ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่น คิดเป็นร้อยละ 10.87, 5.17 และ 1.84 ตามลำดับ สหกรณ์มีกำไรต่อสมาชิก เงินออมต่อสมาชิก อัตราการเติบโตของทุนสำรอง อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น อัตราการเติบโตของกำไร อัตรากำไรสุทธิสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และมีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อหนี้หักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และแสดงว่าสหกรณ์บริหารควบคุมค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีกำไรที่เหมาะสม เมื่อว่าหนึ่งสินต่อสมาชิกของสหกรณ์จะสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่เงินออมต่อสมาชิกมีสัดส่วนสูงกว่าและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสูงกว่าหนึ่งสินต่อสมาชิก แสดงว่าสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีแรงจูงใจด้านอัตราดอกเบี้ยที่สูงของสหกรณ์ ส่งผลให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีวินัยทางการเงินหรือมีการจัดการเงินที่ดี

มิติที่ 5 สภาพคล่อง : L-Liquidity

ความเพียงพอต่อความต้องการใช้เงินพิจารณาจากสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่คือ ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 51.85 รองลงมาคือ เงินสดและรายการเที่ยบท่าเงินสด คิดเป็นร้อยละ 47.91 และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น คิดเป็นร้อยละ 0.24 และหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่คือ เงินรับฝาก คิดเป็นร้อยละ 98.48 รองลงมาคือ หนี้สินอื่น คิดเป็นร้อยละ 1.52 ในด้านสภาพคล่อง สหกรณ์ฯ มีสภาพคล่องสูงมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน มีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ระยะสั้นได้สูง ประกอบกับลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดได้ในอัตราสูง เนื่องจากสามารถหักณที่จ่ายจากหน่วยงานต้นสังกัดได้จริงไม่มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

ดังนั้น สหกรณ์ฯ จึงมีสภาพคล่องทางการที่ดีต่อการบริหารงานและมีความเพียงพอต่อความต้องการใช้เงินไปขยายธุรกิจให้เติบโตขึ้นอยู่ในเกณฑ์ดี สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ : S-Sensitivity

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด ปี 2561 แก้ไขระเบียบว่าด้วย การให้เงินกู้และคอกเบี้ยเงินกู้ โดยปรับเพิ่มเงินสุทธิคงเหลือให้เป็นไปตามอัตราเงินเดือนเพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่จะประกาศใช้ในอนาคต จึงส่งผลกระทบต่อธุรกิจสหกรณ์ให้มีแนวโน้มลดลง ดังนี้ ธุรกิจสินเชื่อ คอกเบี้ยรับเงินให้กู้ยืม และกำไรสุทธิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อสังเกตของผู้ทำวิจัย ในประเด็นปัญหาของอัตราส่วนทางการเงิน

1. อัตราการเติบโตของหนี้ ปี 2561 มีอัตราการเติบโตของหนี้ลดลงจากปีก่อน มีค่าต่ำสุดในรอบ 5 ปี ถึงร้อยละ (2.09) และปี 2562 อัตราการเติบโตของหนี้สูงสุดถึงร้อยละ 17.01 ส่วนเนื่องมาจากการนี้สินของสหกรณ์ประกอบด้วย เงินรับฝาก และ หนี้สินอื่น ซึ่งมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 20.32 และ 0.76 ตามลำดับ ดังนั้นมีอัตราส่วนที่ต่างกันมาก จึงมีผลต่อการเติบโตของหนี้

2. อัตราการเติบโตของทุนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยทุนของสหกรณ์ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้น และทุนสะสมตามข้อบังคับ มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 65.11 และ 13.81 ตามลำดับ ซึ่งการลดลงส่วนใหญ่มาจากการนี้ ส่วนเนื่องมาจากปี 2561 สหกรณ์มีการแก้ไขระเบียบว่าด้วยการถือหุ้น โดยลดจากถือหุ้นขึ้นต่ำจากเงินเดือน เดิมร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 4.50 และปรับลดการถือหุ้นในการกู้เงินกับสหกรณ์ทั้งผู้กู้และผู้ค้ำประกันเพื่อเป็นการเสริมสภาพคล่องให้กับสมาชิกที่ต้องเพิ่มเงินสุทธิคงเหลือ

3. อัตราการเติบโตของธุรกิจสูงสุด ปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.85 และต่ำสุด ปี 2563 ลดลงร้อยละ 5 สาเหตุมาจากการแก้ไขระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินกู้และคอกเบี้ยเงินกู้ โดยปรับเพิ่มเงินสุทธิคงเหลือตามอัตราเงินเดือนเพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่จะประกาศใช้ในอนาคต ส่งผลให้สมาชิกกู้ได้น้อยลง

สรุปผลการวิจัย

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง สหกรณ์ฯ มีอัตราการเติบโตของทุน อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ อัตราการเติบโตของหนี้ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และอัตราหนี้สินต่อทุนต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่งผลให้สหกรณ์ฯ มีความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี เจ้าหนี้มีความเสี่ยงต่ำ สหกรณ์มีความมั่นคงสูง ซึ่งแหล่งเงินทุนของสหกรณ์เป็นทุนภายในทั้งหมด ประกอบด้วยทุนร้อยละ 78.92 และหนี้สินร้อยละ 21.08

มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ สหกรณ์ฯ มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และอัตราการหมุนของสินทรัพย์เท่ากับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่งผลให้การบริหารสินทรัพย์ของสหกรณ์ฯ อยู่ในเกณฑ์ดี สินทรัพย์ถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการลงทุนในสินทรัพย์

มิติที่ 3 ขีดความสามารถในการบริหาร สหกรณ์ฯ มีความสามารถในการบริหารจัดการอยู่ในเกณฑ์ดี โดยอัตราการเติบโตของธุรกิจสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ประกอบด้วยธุรกิจสินเชื่อและเงินรับฝาก

มิติที่ 4 การทำกำไร สหกรณ์ฯ มีอัตราการเติบโตของทุนสำรอง อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น อัตราการเติบโตของกำไร และอัตรากำไรสุทธิ สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ และมีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แสดงถึงการบริหารค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสหกรณ์ฯ จึงมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ เมื่อพิจารณาอัตราเฉลี่ยต่อสมาชิก สหกรณ์ฯ มีหนี้สินต่อสมาชิกสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่มีกำไรต่อสมาชิก และเงินออมต่อสมาชิกสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นเงินออมสามารถคุ้มครองหนี้สินของสมาชิกได้

มิติที่ 5 สภาพคล่อง สหกรณ์ฯ มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นสหกรณ์ฯ จึงมีสภาพคล่องทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ สหกรณ์ฯ ได้แก่ ใบระเบียบว่าด้วย การให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ โดยปรับเพิ่มเงินสุทธิคงเหลือให้เป็นไปตามอัตราเงินเดือน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่จะใช้ในอนาคต จึงส่งผลกระทบต่อธุรกิจสหกรณ์ให้มีแนวโน้มลดลง ดังนี้ ธุรกิจสินเชื่อ ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ และกำไรสุทธิ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ฐานะการเงินและการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด โดยรวมอยู่ในระดับดีกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ (Peer Group) ได้แก่ ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง คุณภาพสินทรัพย์ ขีดความสามารถในการบริหาร การทำกำไร สภาพคล่อง และผลกระทบต่อธุรกิจ โดยมีประเด็นอภิปรายเพิ่มเติม ดังนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง : C-Capital Strength

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด มีอัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์ อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ อัตราการเติบโตของหนี้และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ขณะที่อัตราหนี้สินต่อทุนต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นสหกรณ์ จึงมีความสามารถเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ สุปัญญา (2554) พบว่าปี 2542-2551 สหกรณ์มีความเสี่ยงต่อความไม่เพียงพอของเงินทุน เนื่องจากสหกรณ์ฯ มีอัตราการเติบโตของทุนสูง (ร้อยละ 14.56) มีทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากหนี้สิน (0.49 เท่า) ซึ่งสินทรัพย์ของสหกรณ์มีคุณภาพลดลงจากปีก่อน (อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 4.03) แต่สหกรณ์มีขีดความสามารถในการบริหารธุรกิจสูง (อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ร้อยละ 19.86) แต่ขีดความสามารถในการทำกำไรยังต่ำ

(อัตราการเติบโตของกำไรลดลงร้อยละ 0.14) มีสภาพคล่อง (อัตราส่วนทุนหมุนเวียน 1.28 เท่า) และคุณภาพของลูกหนี้สูง (อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ร้อยละ 100.00) สภาพคล่องสูง การประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงของธุรกิจสินเชื่อ พบว่าสหกรณ์มีความเสี่ยงทางการเงิน และด้านการให้สินเชื่อน้อย ความเพียงพอเงินทุนในการดำเนินงาน หากสามารถถอนเงินฝากจำนวนมาก

มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ : A-Asset Quality

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด มีอัตราการหมุนของสินทรัพย์เท่ากับอัตราส่วนเคลื่อนย้ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์สูงอัตราส่วนเคลื่อนย้ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ แสดงให้เห็นถึงการใช้สินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชาภา เกตุอินทร์ (2563) พบว่าอัตราการหมุนของสินทรัพย์ และอัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ ส่งผลต่อความสามารถในการใช้สินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ อัตราการห้ามชำระของลูกหนี้ และอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนของสหกรณ์ต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่อง ส่งผลต่อความสามารถในการให้ผลตอบแทน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มิติที่ 3 ปัจจัยความสามารถในการบริหาร : M-Management Ability

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด มีความสามารถในการบริหารจัดการดีกว่าอัตราส่วนเคลื่อนย้ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีอัตราการเติบโตของธุรกิจสูงกว่า อัตราส่วนเคลื่อนย้ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กลอยใจ ภารวงศ์ (2560) พบว่า ในด้านความสามารถพึงใช้ของเงินทุนต่อความเสี่ยง สหกรณ์มีอัตราหนี้สินต่อทุนสูงเนื่องจากเงินทุนของสหกรณ์มาจากการกู้ยืมจากชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทยและธนาคาร อัตราทุนสำรองต่อสินทรัพย์มีอัตราค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุนของสหกรณ์มีความสามารถในการทำกำไรจากทุนของสหกรณ์ดีกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ปัจจัยความสามารถในการบริหารมีอัตราการเติบโตทางธุรกิจมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ เนื่องจากสหกรณ์มีการรับฝากเงินและให้กู้ยืมแก่สมาชิกที่เพิ่มมากขึ้น ด้านการทำกำไรสหกรณ์มีความสามารถในการทำกำไรต่ำกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ด้านสภาพคล่อง สหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียน หนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมที่สหกรณ์ต้องรับภาระดอกรบีจ่าย ดังนั้นสหกรณ์จึงควรใช้ความระมัดระวังในธุรกิจสินเชื่อที่จะให้แก่สมาชิกด้วย

มิติที่ 4 การทำกำไร : E-Earning Sufficiency

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด มีกำไรต่อสมาชิกเงินออมต่อสมาชิก อัตราการเติบโตของทุนสำรอง อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น อัตราการเติบโตของกำไร และอัตรากำไรสุทธิสูงกว่าอัตราส่วนเคลื่อนย้ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ และมีอัตราค่าใช้จ่าย

ดำเนินงานต่อทำໄร์ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่ำกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แสดงถึงการบริหารค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสหกรณ์ฯ จึงมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ เมื่อพิจารณาที่อัตราเฉลี่ยต่อสมาชิกรายคน พบว่าสหกรณ์ฯ มีหนี้สินต่อสมาชิกสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่มีกำไรต่อสมาชิกและเงินออมต่อสมาชิกสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งเงินออมสามารถคุ้มครองหนี้สินต่อสมาชิกได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาวรรณ์ สอนวิสัย (2554) พบว่า 1) คุณภาพสินทรัพย์ ความสามารถในการบริหาร และสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี ความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพึงพอใจ โดยสหกรณ์มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อทำໄร์ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน อัตราการเติบโตของกำไรสูงและอัตราการเติบโตของทุนสำรองอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ 2) ในช่วงปี 2549 – 2553 สหกรณ์ฯ มีผลการดำเนินงานมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งสภาพคล่อง ความสามารถในการบริหาร ส่วนความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง ความสามารถในการทำกำไรและคุณภาพสินทรัพย์ มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ ส่วนผลกระทบต่อธุรกิจมีปัจจัยเสี่ยงทางด้านคู่แข่ง อัตราดอกเบี้ย และระเบียบที่เกี่ยวข้องทำให้มีผลกระทบรุนแรง

มิติที่ 5 สภาพคล่อง : L-Liquidity

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดสูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นสหกรณ์ฯ จึงมีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี สูงกว่าอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รนกร สุก Jintr (2559) พบว่า ความพอเพียงของเงินทุนต่อความเสี่ยง คุณภาพของสินทรัพย์ ความสามารถในการบริหารจัดการ ความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนสภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ นอกจากนี้ผลกระทบต่อธุรกิจพบว่าสหกรณ์มีความเสี่ยง ดังนี้ 1) คู่แข่งขันทั้งสถาบันการเงินและสหกรณ์อื่น 2) อัตราดอกเบี้ย 3) ด้านกฎหมาย ผลกระทบดำเนินงานมีแนวโน้มอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งผลกระทบต่อส่วนของทุนและผลกระทบต่อสินทรัพย์ อัตราการเติบโตของทุน และทุนสำรองต่อสินทรัพย์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนสภาพคล่องทางการเงินมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตามสหกรณ์สามารถบริหารลูกหนี้เงินกู้ยืมให้ชำระหนี้ตามกฎหมายได้ทั้งจำนวนทุกปี

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ : S-Sensitivity

สหกรณ์ออมทรัพย์สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด มีการแก้ไขระเบียบว่าด้วย การให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ โดยปรับเพิ่มเงินสุทธิคงเหลือให้เป็นไปตามอัตราเงินเดือน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงที่จะใช้ในอนาคต จึงส่งผลกระทบต่อธุรกิจสหกรณ์ให้มีแนวโน้มลดลง ดังนี้ ธุรกิจสินเชื่อ ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ยืม และกำไรสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณ์ชานก บูรณะเรชา (2554) พบว่า ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ในปี 2554 อยู่ในเกณฑ์ดี ดังนี้ มิติที่ 1) ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มิติที่ 2) คุณภาพสินทรัพย์ มิติที่ 3) ความสามารถในการบริหาร มิติที่ 4) การทำ

กำไร มิติที่ 5) สภาพคล่องทางการเงิน และมิติที่ 6) ผลกระทบต่อธุรกิจ มีปัจจัยเสี่ยงจากราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้น แนวโน้มปี 2552-2554 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานมีแนวโน้มไม่ดี ดังนี้ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อัตราการเติบโตของหนี้เร็วมาก มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนมีแนวโน้มลดลง มิติที่ 3 ความสามารถในการบริหารมีแนวโน้มลดลง มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไรมีแนวโน้มลดลง มิติที่ 5 สภาพคล่องทางการเงินมีแนวโน้มลดลง มิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ มีแนวโน้มกำไรลดลง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจรถไฟแห่งประเทศไทย จำกัด โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ CAMELS Analysis สรุปข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ การบริหารโครงสร้างเงินทุนให้เหมาะสมไม่ให้เงินรับฝากน้อยจนเกินไป ถึงแม้ว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่การขยายตัวเป็นไปได้ช้า โดยการจูงใจสมาชิกเปิดบัญชีด้วยดอกเบี้ยที่สูง และรับของที่ระลึกสำหรับสมาชิกเปิดบัญชีใหม่ เป็นต้น ซึ่งโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมควรจะมีสัดส่วนทุนและหนี้สินร้อยละ 60 และ 40 ตามลำดับ จะทำให้สหกรณ์มีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำลง

มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์

สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ สหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับการบริหารสินทรัพย์ในด้านการให้สินเชื่อ และการลงทุน ในด้านการให้สินเชื่อควรเพิ่มการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์อื่นในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม ส่วนในด้านการนำเงินไปลงทุน สหกรณ์ควรพิจารณาการนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้มีผลตอบแทนมากกว่าเดิม เช่น การลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน เงินฝากสหกรณ์ อื่นระยะยาวยังเป็นต้น ซึ่งก่อนการลงทุนควรศึกษาการลงทุนประเภทต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งเพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก

มิติที่ 3 ปัจจัยความสามารถในการบริหาร

สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ ธุรกิจเงินรับฝาก ส่งเสริมให้สมาชิกออมเงินในรูปแบบการฝากเงินกับสหกรณ์มากขึ้น โดยวิธีการเปิดบัญชีเงินฝากตามกลุ่มผู้แทนสมาชิกส่วนภูมิภาคทั้ง 9 กลุ่ม พร้อมมอบของที่ระลึกให้กับสมาชิกที่เปิดบัญชีใหม่ และธุรกิจสินเชื่อ ควรเพิ่มการให้สินเชื่อแก่สหกรณ์อื่นในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม

มิติที่ 4 การทำกำไร

สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ ควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมอยู่เสมอ

มิติที่ ๕ สภาพคล่อง

สิ่งที่ต้องปรับปรุง คือ ลดอัตราการดำเนินทรัพย์สภาพคล่อง ไม่ควรเกินร้อยละ 20 ต่อเดือน (ของเงินรับฝากเดือนก่อน) โดยควรหาวิธีการลงทุนในสินทรัพย์ที่ระยะเวลาสั้นและระยะเวลาตามสภาพคล่อง ในแต่ละช่วงเวลา โดยจะต้องทำแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ ปี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องหรือมีสภาพคล่องสูงจนเกินไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิเคราะห์ SWOT เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ
2. จัดทำแผนกลยุทธ์ประกอบการศึกษาเพื่อความสมมูลน์ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสหกรณ์
3. วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ที่อยู่ในระดับเดียวกัน อย่างน้อย ๓ แห่ง เพื่อจะได้เห็นการเปรียบเทียบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2548). คู่มือการประยุกต์ใช้ CAMELS Analysis วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร, สวนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร.
- กลอยไจ ภารวงศ์. (2560). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คณะทันแพท์ศาสตร์ มหิดล จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นัตรชัย สัทธิธรรมพงศ์. (2557). การวิเคราะห์ปัจจัยอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ในจังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณิชาภา เกตุอินทร์. (2563). คุณภาพลินทรัพย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครัวในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปatum.
- ธีรวัฒน์ สุปัญญา. (2554). การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ กรมการขนส่งทางบก จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- กรณ์ชันก บูรณธรรม. (2554). การวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน : กรณีศึกษา ร้านสหกรณ์วิทยาลัยอาชีวศึกษาลีชิงเทรา จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลชั้นบุรี.
- รัตน์ ศุภจินต์. (2559). แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิภารัตน์ สอนวิสัย. (2554). การประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์: กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ครุรักษ์ทอง จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลชั้นบุรี.